

Dogodki na Bolgarskem. Naša vlada ne prizna revolucionarne bolgarske vlade.

Maribor, 15. junija.

Nepričakovan izbruh revolucije na Bolgarskem je hipoma potisnil v ozadje vse naše domače politične prepire in vse oči so obrnjene proti jugovzhodu, proti Bolgarski. Na prvi pogled bi se zdelo, da je revolucija na Bolgarskem interna zadeva naše sosedinje, toda trezen in previden politik je že davno moral spoznati, da je ta revolucija veliko važnejša z zunanjepolitičnega gledišča in da seče globoko ravno v interese naše države. Preveč bi bilo trditi, da je od izida bolgarske revolucije odvisna usoda naše države, grehni pa bi tudi proti resnici, če bi trdili, da ni v nikaki zvezi z našo bodočnostjo. Za nas, kakor za nobeno državo na svetu, ni vseeno, kdo vlada v sosednjih državah, kakšno politiko vodi in kakšne cilje zasleduje. Mednarodni položaj naše mlade države je itak skrajno težaven; na jugozapadu nas obkroža šovinistična in imperijalistična Italija, ki si ne želi ničesar bolj nego, da bi propadli: na zapadu in severozapadu predstraže velikega nemškega naroda, ki je danes sicer na bolniški postelji, se pa lahko kmalu zopet dvigne in obnovi svojo politiko »Drang nach Süden und Osten!«; na severu čaka madžarska reakcija komaj na obnovo svojega globusa, ki naj bi se izvršila na naš račun; pa tudi meje proti Albaniji niso ravno docela varne. Edino z Rumuni, Grki in Bolgari smo stali v kolikortoliko prijateljskih sosednjih odnosjih. Revolucija proti Stamboliškemu na Bolgarskem pa nam je hipoma odkrila centrum zaledja na Balkanu.

Nemška kri Koburžanov, ki so po volji nekdanjih pangermanskih centralnih sil postali vladarji slovanske Bolgarije, ni mirovala vsa leta svoje slave. Mesto da bi vladarji Bolgarije zasledovali interese naroda, kateremu so vladali, so zasledovali interese pangermanske svetovne politike ter spravili Bolgarijo iz zveze slovanskih držav v tabor slovanskih nasprotnikov. Njegov delo so bile zločinske vojne proti Srbiji, ki so končale za Bolgare tako žalostno, prizadejale pa ogromno škodo tudi Srbijancem in vsem Jugoslovonom in Slovonom sploh. Prvi, ki se je tej zločinski igri Koburžanov odločno uprl, je bil Aleksander Stambolijski, ki se je leta 1918 po smotnem porazu Bolgarije polastil sofistične vlade in začel temeljit obračun s pomočniki pangermanskih Koburžanov. Pregnal pa tudi starega kralja Ferdinanda samega. Njegovega sina Borisa je sicer pustil, toda njegovo moč je omejil določskrajnih možnosti, tako da Boris ni bil nikoli faktični kralj, ampak samo navidezna figura. Kot preprost sin preproste bolgarskega ljudstva, je Stambolijski instinktivno čutil, da mesto Bolgarije ni na strani Germanov, Madžarov in Turkov, ampak na strani Slovanov. Zato je bil on prvi, ki je z vsemi svojimi silami deloval na tem, da popravi napake prejšnjih vlad ter da dovede končno do priateljanskega razločanja med Bolgarijo in Jugoslavijo. Spočetka v Beogradu sicer tudi njemu niso docela zaupali, kar je bilo po tolikih razočaranjih popolnoma razumljivo, njegov odločen nastop proti makedonstvujuščim pa mu je končno priboril tudi naše popolno zaupanje.

Politika Stamboliškega je stremela zavestno za tem, da se izvede obračun s Koburžani do skrajnega konca, da se ta vsiljena dinastija za vedno odstrani in onemogoči vsak njen eventualni polzik novih pustolovščin. Žalibog na jima ni imel tudi Stamboliški svoje napake, katerih največja je bila ta, da je preveč zaupal v svojo lastno moč in trdnost svoje pozicije. V možnost nasilnega prevrata sploh ni verjel, zato je pa tudi prišla revolucija proti njemu tako nepričakovano, in je tudi tako lahko uspešno. Koburžani so v zvezi s svojimi starimi podrepanki, vzgojenimi po njihovem načrtu v dunajskih in berlinskih šolah v germanofilskem in slovanofobskem duhu, s pomočjo makedonskih rebelov skrbno izdelali načrt za prevrat in ga sedaj, ko se Stamboliški ni nadejal, tudi izvedli. Vodja nove slovanske politične smeri na Bolgarskem je bil pre-

Beograd, 15. jaja, (Zv.) »Tribuna« pivoča: Kakor doznavamo iz poučenih krogov, dobiva ideja oborožene intervencije proti revolucionarni bolgarski vladi v vladnih krogih vedno več pristašev. Tudi mnogo uglednih voditeljev opozicijskega bloka, ki so bili doslej precej rezervirani, se je izreklo odločno za oboroženo intervencijo. Po prehodnem sporazumu z vlada mi držav Male antante je ministrski svet na svoji predvčerajšnji seji sklenil, da ne prizna Cankove vlade. Pri vladah velesil bo podvzela vlada energične diplomatske korake, da prepreči kršitev neillyske

Beograd, 14. jun. Včeraš pop. se je vršil min. svet pod predsedstvom kralja. Minister Ninčić je podal poročilo o položaju na Bolgarskem. Situacija za Stambolijskega se je poslabšala. Računati je z njegovim neuspehom. Vest, da je bil Stambolijski od revolucionarjev vsled izdajstva ujet, se potrjuje. Imenovanje Stambolijskega zaupnika na konferenci v Nišu, generala Davidova, za šefa generalnega štaba revolucionarjev, je značilno. Mobilizacija bolgarske vojske in koncentracija komitaskih čet ob naših mejah je eklatantno kršenje mirovnih pogodb. Z Malo antanio je dosežen sporazum, da nastopi naša vlada v Sofiji kot njena mandatarka. Pooblaščen smo, da v slučaju neuspeha diplomatskih korakov storimo nadaljine

Nasprotno vesti. — Neuspeh akcije Stamboliškega. — Njegov brat padel v bojih. — Bolgarske priprave ob naši meji. — Odkrita komunistična zarota?

Sofija, 15. junija. Listi so včeraj popoldne v posebnih izdajah poročali, da so vladne čete zajele Stamboljskega v selu Petrann in ga odvedle v Sofijo, kjer bo kot veleizdajnik postavljen pred sodišče. V nasprotju s to vestjo pa stoji izjava ministra Volkova, da se je Stamboljskemu posrečil beg v Balkan-planino.

Beograd, 15. junija. Prihajajo poročila o težkih bojih med kmeti in vladnimi četami pri Gornji Orahoviti, med Novo Zagoro in Slivno, okoli Plevne in Trnova.

Sofija, 15. junija. (Izv.) Včeraj krog 15. ure je sporočil ministrski predsednik Cankov nekaterim svojim prijateljem, da je ravnokar sprejel poročilo, da je armada tujela Stambolijskega. Stambolijskega čete so bile na levem krilu pobite. Stambolijski je hotel postojanko s kakimi 20 možmi ojačiti, a je bil pri tem zajet. Stambolijski se je hrabro branil ter je v boju ustrelil štiri rezervne oficirje. Oficirji niso uporabljali orožje, ker so imeli strog nalog, da ga nujamejo živga. Ves se je bliskovito razširila po vsem mestu. Ob 16. uri je priredilo meščanstvo veliko manifestacijo. Do 17. ure so izšle že po sebnem izdaju z natančnim opisom bojevine zajetja Stambolijskega.

Beograd, 15. juna. (Izv.) Dopisnik u belgrajске »Tribune« je izjavil novobulgarski zunanji minister Lazakov sledeće: Na mnogih krajihi so se kmietje oborožili ter napadajo vojaške postojanke in posadke. Ker pa nimajo sposobnih voditeljev in so zelo pomanjkljivo oboroženi, so ti napadi skoraj brezpomembni. Jamčim, da bo do 26. tm. zopet vzpostavljen popolnoma normalni promet. V tem, da prevzamem tudi mesto prometa nega ministra, sem si svoje dolžnosti popolnoma svest. Izjavljam vam pa, da ni nobene nevarnosti, da bi prišlo do ponovnega prevrata. Res je sicer, da so se kmietje v nekaterih krajihi trdovratno

pogodbe. Naša vlada je pooblaščená, da v imenu Male antante zavzame končnoveljavno stališče napram Bolgariji. — Eventuelne stroške mobilizacije in intervencije bodo nosile sorazmerno Češkoslovaška, Rumunija in Grčija. V slučaju, da se bo naša vlada odločila za vojaško intervencijo, bo dobila od Češkoslovaške, Rumunije in Grčije pooblastilo, da zasede Sofijo ter vzpostavi v Bolgariji red. Oboroženo intervencijo z naše strani smatrajo politični krogi za velik diplomatični uspeh, ki bi znatno dvignil našo avtoriteto in prestiž na Balkanu in v Evropi.

Demarša v Sofiji.

Naša vlada mandatar Male antante.

korake. Min. svet je odobril tekst note, ki se danes izroči sofijski vladi.

Beograd, 15. junija. Danes ob 10. uri je naš poslanik Rakić izročil sofijski vladi noto, ki ugotavlja kršitve ne-uillyske mirovne pogodbe ter zahteva: da Bolgarija takoj odpusti vse vojaštvo, ki je bilo vpoklicano proti določbam mirovne pogodbe in katerega število presega 30.000; da se odpuste vsi zadnje dni pod orožje pozvani aktivni in rezervni častniki; da se razženejo komitaške čete ob naši meji; da da Bolgarija jamstva za izpolnitev mirovne pogodbe. Za slučaj, da Bolgarska teh pogojev ne izpolni, bo sama nosila posledice. Izročitvi note so prisostvovali vsi poslaniški Male antante in Grške v znak solidarnosti z Jugoslavijo.

Stamboliskij ujet ali pobegnil?

postavili v bran, toda to so zadnji sledo
vi nasilnega režima Stambolijskega.

Sofija, 15. junija. O begu Stamboliškega se poročajo sledeče podrobno-
sti: Ko je Stamboliški videl, da se v
Slavovici proti vladnim četam ne more
več držati, se je podal v smeri proti ka-
valerieji in artileriji proti Pasa-
rčiku. Tam je zadel na močne vladne če-
te. Skušal se je rešiti s tem, da bi pobeg-
nil z veliko naglico v avtu. Poskus bi se
bil posrečil, da ni bil sofer ranjen. Pri-
tem pa se je avto prevrgel. Stamboliški
je ostal nepoškodovan. Skril se je v go-
zdu, obkoljen od vladnih čet. Zdi se pa-
da se mu je posrečilo pobegniti.

Beograd, 15. junija. »Politika« javlja iz Cariborda: Na odredbo vlade Sofiji so dobili rezervni oficirji navodila da organizirajo ob meji civilne garde za obrambo meje. Orožje se transportira v Sofije in drugih skladišč. Tudi v notranjosti se organizirajo obmejne čete, da katerih Bolgarska po mirovni pogodbi nima pravice.

Beograd, 15. jun. Včera j je prispel na našo vlado brzozavka, da je v boji pri Slavovici padel brat Stambolijski, Vasil.

BORZA.

Curih, 15. junija. (Izv.) Sklepni te-
čaji Pariz 35.35, Beograd 6.15, London
25.70, Berlin 0.053, Praga 16.66, Italija
25.80, New-York 557.—, Dunaj 0.0078⁵/₄,
žig. krone 0.0078³/₄, Budimpešta 0.07
Varšava 0.075, Sofija 6.95.

Zagreb, 15. junija: Sklepni tečaj: Pariz 5.90—5.975, Švica 16.70—16.80, London 4.28—4.32, Berlin 0.0875—0.09, Dinar 0.13—0.131, Praga 2.78—2.805, Italija 4.30—4.35, Newyork 92.50—93.50, Buma 1.15—1.25.

gnan iz Sofije, na njegovo mesto pa so prišli zopet oni verni hlapi Koburžanov, ki so zakrivilji bratomorne vojne zadnjih desetih let in ki so odločno pripravljene nadaljevati bolgarsko politiko izpred leta 1918. Sedanja bolgarska revolucionarna vlada je torej v prvi vrsti naperjena proti dosednji zunanji politiki Stamboliškega, je vlada sovražna proti Jugoslaviji in neuviljski mirovni pogodbi. Zato je revolucija na Bolgarskem večje razen znanje-političnega nego notranje-političnega pomena; zato smo ravno mi tako zainteresirani na tem, da se uspeli koburške revolucije zopet zrušijo in da pride na vlado ponovno Aleksander Stamboliški.

Zadnje vesti, ki prihajajo iz Bolgarije, vzbujajo najboljše nade, da se Stamboliškemu posreči s svojimi kmečskimi četami zopet zadušiti revolucionarce in pregnati novo nasilno vlado. Boina sreča se tako vsaj izgleda, obrača na stran Stamboliškega. Revolucionarci niso računali na to, da stoji za njim tako odločna večina zdravega kmečkega ljudstva. Borba, ki se danes bije v Bolgariji, je borba bolgarskega slovanskega ljudstva proti pangermanskim Koburžanom in njihovim germanofilskim podreptnikom, zato pa bo eventualna ponovna zmaga Stamboliškega pomenila neizprosni konec sedanje dinastije. S tem bi bila podana popolnoma situacija in ni izključeno, da bi v tem slučaju Stamboliški bil prisiljen od razmer samih, nasloniti se na Jugoslavijo, bodisi v obliki popolne združitve ali pa v obliki personalne unije. Kakšno stališče bi v tem slučaju zavzeli zavezniki, še ni znano, gotovo pa je, da bi vsaj Italija v tako rešitev balkanskega vprašanja nikoli ne privolila. Problematično pa je tudi, da bi Rumunija in Grčija brez nadaljnega pristali na tako razravpovešanje sil na Balkanu. Na vsak način pa, če se situacija zasue tako ali tako, pomenja bolgarska revolucija za nas najvažnejši dogodek po svetovni vojni.

Politične vesti.

* Separatisti med seboj. Radić je že neštetokrat opsoval Korošca na shodil za »popa« in se zaničljivo izražal o njegovih sposobnostih. Potrebija ga pa ko čevljar svojega učenca, da mu opravi različna pota. Korošec pa seveda Radića tudi ne ostaja dolžan in ga da psovati skoro v vsaki številki »Straže« in »Slovo Gosp.«. Tudi v zadnji številki »Slovo Gosp.« mu Žebot bere levite: »Radić, ki je ob volitvah kričavo govoril, kako bi osnoval republiko, odpravil vojaštvo, sedi še vedno v Zagrebu v svoji bogati opremljeni vili... Kakor je Radić svojo zapadnjaško politiko kriv, da imamo velesrbsko centralistično ustavo, tako nosi zopet isti Radić glavno odgovornost, če bomo imeli vojaški zakon po srednjeveškem vzorcu.« V tem tonu gre naprej — prepir med zakoncem Radićem in Korošcem. Vključ vsem pa seveda igra Korošec lepo ponižno vlogo Radićevega lakaja in kurirja.

* **Akajla proti Radiću?** Radić je čitil zopet enkrat potrebo, da v inozemstvu obrazloži svoje abstinencijsko in negativno politiko. Tokrat se je zatekel k angleškemu listu »Near East«. V njegovem članku piše o srbskem jarmu, ki hvali svoje republikanstvo. Uredništvo imenovanega lista ga na koncu oštevi, ter pravi, da s takim svojim početjem škoduje samo sebi in državi. Če hoče res uresničiti svoje miroljubne ideje, naj opusti svoje nemogoče republikanstvo, ter se naj zadovolji z avtonomijo, predvsem pa naj gre v parlament in se tam legalnim putem uveljavi. — Radikal so radi tega članka zelo razjarjeni. Radikalisti tisk zahteva od vlade, naj postavi Radića radi veleizdaje pred sodišče. »Balkan« piše, da spada vlada sama pred sodnike, če tega ne stori.

* Stambolijski hotel proglasiti r
publiko? O pripravih revolucije t
Bolgarskem poročajo sledeče: Direkt

povod za prevrat je dal sklep zemljedelskega saveza, da se proglasi Bolgarija za republiko in imenuje prvimi predsednikom Stambolijski. Proglasi- tev republike bi se imela izvršiti dne 15. junija. Člani zemljoradskega saveza so na to že položili prisego. Med njimi je tudi podžupan sofijski, znani kapetan Siklunov. Istočasno pa je bil tudi pristav »črnega« bloka, kateremu je vse te tajnosti sporočal. Zato so delali voditelji opozicije na to, da čimprej vržejo Stambolijskega. Takoj so o tem obvestili tudi kralja Borisa, ter mu dokazali, da je v njegovem interesu, da pride čimprej do preobrata. Kralj je takoj pristal na ves načrt. Organizacija makedonstvujuših je takoj ponudila svojo podporo, ki so jo organizatorji prevrata sprejeli. — Dozdeva se, da je bila vlada Stambolijskega o tem obveščena, vendar pa ni več imela dovolj časa, da bi ukrenila nasprotno mere. Minister notranjih zadev je dne 8. junija obvestil Stambolijskega v Slavovici, da se nekaj pripravlja ter mu priporočal, naj ojači svoje čete. — Stambolijski mu je samo naročil, naj podzame v Sofiji energične korake, in naj vsak upor v kali zaduši. Zjutraj dne 8. junija je pozval(!) Stambolijski kralja Borisa, naj ga poseti v Slavovici. Kralj se je pozivu odzval. Na sestanku ga je Stambolijski pozval, naj se odpove prestolu, ker je to v interesu Bolgarije. Takoj po povratku v Vranje je kralj obvestil o tem sestanku zarotnike, ki so se naslednjo noč izvedli prevrat.

Konec diplomatskega spora med Rusijo in Anglijo. Reuterjev urad poroča: Angleška vlada izraža v svojem odgovoru na zadnje rusko noto svojo zadovoljnost nad izjavo sovjetske vlade, da bo v bodoče opustila vsako Angliji sovražno propagando. Anglija za to obveže, da s svoje strani ne bo podpirala nikake akcije ruskih državljanih, ki žive v inozemstvu, katera bi bila naperjena proti sovjetski vladi v Rusiji. H koncu ugotavlja angleška vlada, da je Rusija zadostila vsem angleškim zahtevam ter je smatrati tozadevno imenitno not za končano. Angleški odgovor na noto sovjetske ruske vlade bo bržkone odposlan še tekom tega tedna.

Sokolstvo.

o III. okrožni zlet zagrebške župe se vrši v nedeljo 17. tm. v Glini.

Objave.

§ V Studenčih priredi mladina deške osnovne šole v soboto ob 20. uri zvečer v telovadnici »Sokolskega doma« gledališko igro s telovadnim nastopom in petjem v prid lastni knjižnici. Pričaku- jemo zlasti od starišev in vseh prijate- ljev naše mladine, da se udeležijo te prireditve polnoštevilno, ker napravijo s tem veselje mladini in podprejo do- bro stvar. Zaradi kratkega časa in dru- gih težkoč se igra samo v soboto in se ne ponovi.

§ Glasbeno društvo »Drava«. Petek 15. tm. je skupna vaja za mešani zbor. — Pevovodja.

§ Koncert »Svobode«. Tukajšnje izo- braževalno društvo »Svoboda« priredi dne 16. junija tl. v veliki kazinski dvo- rani koncert ob sodelovanju gđ. prof. Kačerove in gđ. prof. Kadove s slede- čim sporedom: moški zbor, pod vod- stvom prof. Hladky, poje slovenske in koroške narodne pesmi. Mešani zbor po- je zbirke Adamičevih pesmi. Gđ. prof. Kačerova igra glasovir-solo, gđ. Kado- va poje sopran-solo. Pričetek koncerta točno ob 20. uri. Natančni spored pri bla- gajni. Vstopnice se dobe v predprodaji v trgovini Zlate Brišnik in Höfer.

§ Vabilo na veselico delavskega ko- lesarskega društva v Gornjem Radva- nju »Pri lipi«, katera se vrši v nedeljo 17. t. m. ob 15. uri s plesom in mnogimi, raznovrstnimi zabavami, opozarjamo še enkrat slav. občinstvo. Za solidno po- strežbo skrbi gostilničar. Za obilen obisk prosí odbor.

§ Gospod, ki je v četrtek v večernem vaku Maribor-Ljubljana, odnesel knjigo »Mayers Reisebilder. Türkei, Bulgarien und Serbien«, se poziva, da vrne knjigo nemudoma na upravo tega lista, ker ga bom sicer sodnijsko zasledoval. A. S., stud. techn.

§ Mestni kino. »Kaznjence iz ječe Sing-Sing« krasna filmska igra v 6 de- janjih v glavni vlogi Thomas Meighan in Lois Wilson se predvaja v petek, so- boto, nedeljo in ponedeljek.

Naše šole.

Drž. dvorazredna trgovska šola v Mariboru. Vpisovanje za šolsko leto 1923-24 se vrši dne 29. in 30. junija tl. vsakokrat od 8.—12. ure na Zrinjskega trgu 1-I. Brez sprejemnega izpita je mo- žen vstop v I. letnik onim učencem in učenkam, ki so dovršili IV. razred sred- nje ali IV. (nastavni) oziroma III. razred meščanske šole ali IV. razred liceja ali pripravljali razred dvorazredne trgov- ske šole. Na novo vstopajoči učenci in učenke morajo predložiti krstni (rojstni) list in zadnje šolsko izpričevalo. Vnanji učenci in učenke naj pošljejo omenjeni listini po pošti ravnateljstvu šole najkas- neje do 4. julija. Pošiljatelj mora biti priložena znamka za poštni prenos. Morebit- ni sprejemni izpiti se bodo vršili z osta- limi izpiti vred v prvih dneh septembra. Vsled pomankanja učnih prostorov je pripravljali razred na tukajšnjem zavo- du ukonjen.

Državna realna gimnazija v Ptuju. Vzprejemni izpit za prvi razred bo v so- boto 30. junija tl. Vpisovanje se vrši isti dan od 8.—9., na kar se začne pismeni izpit iz slovenščine in računstva (od 9. do 11.). Popoldne bodo ustni izpiti. Pri- glasi za vzprejemni izpit se lahko zvrše tudi pred 30. junijem osebno pri ravnat- elju ali pismeno po pošti. Predložiti je treba rojstni list in izpričevalo osnovne šole z redi iz verouka, slovenščine in računstva.

Dnevna kronika.

— **Spomenik jugoslovenskim vojnim žrtvam na Češkoslovaškem.** Češkoslo- vasko-jugoslovenska združenja v Pragi nameravajo pod pokroviteljstvom če- škoslovaških oblasti postaviti tri spo- menike srbskim vojakom, ki so v ujet- ništvu umrli na Češkoslovaškem, ter tam umrlim jugoslovenskim Interni- rancem. Spomeniki bodo postavljeni v Pragi, Broumovu in Velikem Mederu.

— **Železnica Murska Sobota-Ljutomer-Ormož.** Dne 18. junija se prične politični obhod projekta te železnice in sicer dela, kateri leži v ljutomerskem okrajnem glavarstvu in sicer najprej v severni smeri to so katastralne občine Noršinci, Lokaveč, Krištanci, Grlava, Veržej, potem pa v južni smeri to so katastralne občine Ljutomer, Kamenšak in Mekotajak.

— **Razglas o odmeri najmarine.** Dav- čno okrajno fin. oblastvo v Mariboru objavlja: Odmera najmarine za doletje 1923-24 je završena. Odmerne tabele so v smislu začasnega zakona o proračun- skih dvanaestih za mesec junij vstevši december 1921 razglašene v Uradnem listu št. 90 iz leta 1921 pod št. 240, raz- grnjene pri davčnem uradu v Mariboru in pri mestnem magistratu v času od 16. do vstevši 30. junija 1923 (od 8. do 14. ure). Davčni zavezanci lahko v tem času v tabele vpogledajo. Predpis dav- kov onim zavezancem, ki v 15 dneh po preteku roka za vpogled v odmero- no tabelo, to je do vstevši 15. julija 1923, ne vložijo priziva pri davčnem okrajnem oblastvu v Mariboru, postane pravno- veljaven, če tudi se davčnim zavezan- cem ne vroče posebni plačilni nalogi. Prizivi so podvrženi koleku 10 D. Opo- zarja se, da se plačilni nalogi kakor so bili do sedaj v veljavi, sploh ne bodo več pošiljali posameznim davčnim ob- vezancem.

— **Izvolitev župana na Sušaku.** Minu- li tork se je izvršila na Sušaku volitev župana. Soglasno je bil izvoljen g. Juraj Kučič, ki se je v daljšem govoru spominjal težkih časov pod tujim jar- mom ter vzpodbujal k novemu delu za procvit in razvoj mesta in svobodne domovine.

— **Glavna letna skupščina Udruže- nja jugoslov. inženirjev in arhitektov** se vrši od 29. jun. do 2. jul. 1923 v Spli- tu.

— **16-letni Don Juan.** Rekord v Don Juanstvu je dosegel 16-letni Milan Pe- trovič v vasi Ripanj pri Beogradu. Prva njegova »prijateljica« je bila 16-letna deklica Danica Parmović, ki jo od doma pobegnila k njemu. A že čez osem dni se je Milan naveličal te ljubezni. Kmalu je znorela za njim neka Stana Radosav- ljevič, s katero je zdržal celih 10 dni. No, mlademu Don Juanu se je zgodil »malheur«, da ga je prva »ženčica« to- žila za odvzeto deviško čast. Pred sedi- ščem se je branil, da je sama pobegnila od njega, ona pa je trdila, da jo je na- gнал z batinami. Don Juan obljubil, da jo bo vzel nazaj. Pri tej sodni proceduri pa se je izkazalo, da je med tem že bil »oženjen« z neko četrto, zakaj tudi tretja mu je med tem že pobegnila.

— **Volilna reforma v Italiji — proti Slovanom.** Predsednik italijanske po- slanske zbornice je imenoval 18-član- sko komisijo za volilno reformo. Iz ofi- cijelnih virov se doznavajo, da bo v novih pokrajinah samo dve volilni okrožji. Prvo bo obsegalo Benetke, Treviso, Pa- duo, Rovigno, Beluno, Verono in Trent, drugo pa Trst, Videm, Gorico, Istro in Zadar. V celem bo samo 14 do 15 okro- žij. V fašistovskih krogih se zatrijuje, da se bodo vršile volitve dne 11. novembra.

— **Če je mož habjeveren.** V Curugu v Banatu se je nedavno poročil kmet Vojin Kozarev s Korinko Žarkovo. Kmalu po poroki je žena spoznala, da svojega moža ne ljubi, in premišljevala je, kako bi se ga najlažje iznebila. Po dolgem premišljevanju je res skovala vražji načrt. Neke noči krog polnoči je začela mlo stokati, dokler se ni pre- budil mož. Vsa prestrašena mu pove, da jo je davila čarovnica. V spanju se ji je na to prikazal angeli, ki ji je pove- dal, da jo lahko reši samo njen mož, če o polnoči trikrat poklekne v reki Tisi ter se tam okopje. Babjeveren mož je ženi res verjel ter se takoj družega dne o polnoči šel v Tiso kopat. Žena ga je spremljala. Ko je bil že precej globoko v vodi, ter je pokleknil, ga je žena su- nila, da je padel, in misleča, da ga je voda odnesla, je zbežala domov. Možu se je posrečilo splavati na kopno. Obvestil je takoj orožništvo, ki je židovsko ženo izsledilo ter jo izročilo sodišču.

— **Cesarska krona izginila.** Pri kan- tonalnem sodišču v Bernu je bivši nad- vojvoda Maks vložil očitbo proti bar- onu Steinerju, da si je prisvojil avstrijs- ko cesarsko krono in jo skril. Krono je grof Berchtold 1. 1913 spraval obenez rodbinskih dragulji v Švico. Bar. Stei- ner je bil poverjen z nalogo, da krono varuje. Po smrti okcassarja Karla je en edina oseba, ki zna, kje je krona shranjena. Baje je zakopana v parku grada Prangins. V parku nameravajo izvršiti preiskavo.

— **Strašna posledica poplave Volge.** Iz Moskve poročajo o strašni poplavi Volge, kakoršne še ne pomnijo. Reka je poplavlila cele pokrajine tatarske re- publike in jih razdejala. 70 tisoč ljudi je brez strehe in imetja, 400 oseb je pogi- nilo v valovih reke. Uničena je vsa je- tina. Razrušenih je več tovarn.

— **Trecki na Dunaju.** Dunajska »Zu- kunft« objavlja 13. tm. senzacionalno vest, da je Trecki že 10 dni na Dunaju. Prijavljen je pod tujim imenom in ima tudi potni list na tuje ime, da se tako izogne nadlegovanju ruskih emigran- tov. Živi pri nekem strankarskem pri- jatelju. Na Dunaj ni prišel v političnih poslih, ampak da se odpočije. Dunaj mu je dobro znan že iz časov, ko je živel tam kot begunec.

— **Jezus Kristus na poštinih znamkah.** O priliki 300 letnice društva za razši- ranje katoliške vere, ki ga je ustanovil papež Gregor XV., namerava izdati ita- lijanska poštna uprava serijo poštinih znamk, ki bodo nosile podobo Kristusa. Poštna uprava pričakuje od tega lep dobiček, ker bodo to prve znamke s to nenavadno podobo.

— **Grozen požar v bližini Carigrada.** Ob obali Črnega morja, 80 km od Cari- grada je te dni zgorela naselbina Kili. Za časa požara je vladal strahovit vi- har, tako, da je bila vsaka rešilna akci- ja izključena. Tristo hiš je popolnoma zgorelo. Prebivalstvo je moralo pobe- gniti v gore, ker je ogenj zajel tudi ves gozd v okolici. Iz Carigrada so odpo- slani močni vojaški oddelki, da pom- gajo pri gašenju in lokaliziranju po- žara.

— **Največji ameriški zrakoplov uni- čen.** Iz Newyorka poročajo, da je stra- hovit ciklon te dni uničil največji ame- riški zrakoplov B. C. I. Vihar ga je za- sačil na poletu nad mestom Dayton v državi Ohio ter ga popolnoma raztrgal.

— **Čudno ribo so zajeli te dni ribiči** v messinskem zalivu. Težka je 200 kg, v dolgosti meri 3,30 m, ter je 1,50 m ši- roka. Na gornji strani je koža hrapava, dočim je po trebuhu popolnoma gladka. Glava je nenavadno široka, škrge pa so podobne oslovskim uhljem. Rep sam je 4 m dolg, ter tanek kakor bič. Na koncu ima želo, ki je bržkone strupeno.

— **Nenavadna šahovska partija.** An- gleška lordska zbornica je pozvala na šahovsko tekmo španski senat. Španski senat je ta malo nenavaden predlog sprejel. Partija se bo igrala telefonično ali pismeno.

Mariborske vesti.

Maribor, 15. junija 1923.

m Boikot. Mariborska klerikalna lista »Straža« in »Slov. Gospodar« že par mesecev hujskata na bojkot proti denar- nim zavodom, trgovcem in obrtnikom, ki niso čisto klerikalni. Mi se v ta boj do- slej nismo spuščali, ker imamo pred očmi predvsem okrepitev narodnega go- spodarstva brez ozira na strankarstvo. Klerikalcem pa je prvo strankarstvo, tako napadajo n. pr. Posojilnico, čeprav je v ravnateljstvu te Posojilnice njihov eksponent profesor dr. Medved. Pri za- dnji občinski seji so priporočali proti Slo- venci Pučlju nemškega dimnikarja Ra- tzeka, ker je ta obenem podpredsednik klerikalne Obrtne zveze. Najbolj se je zavzemal zanj predsednik te zveze, sil- kar Lorber, ki je najbolj zagrizen klerik- kalec, čeprav ima največ zaslužka od naprednjakov, (sedaj n. pr. dela pri Kre- ditni banki). On je tako zagrizen stran- kar, da je izstopil celo iz Slov. obrtnega društva. To postopanje klerikalcev nas sili, da bomo morali tudi naprednjaki pri svojih naročilih in nakupih gledati predvsem na svoje somišljenike. Prejeli smo večeraj donos od klerikalnega obrt- nika, ki se — sicer upravičeno — zgra- ža nad tem, da je dalo dvoje maribor- skih podjetij — ki pa niste naši napredni — večja slikarska dela brez razpisa Nemcu. Obsojamo to z vso odločnostjo, pripomnimo pa, da ima za take pritožbe najmanj povoda član stranke, katera na cel črti iz strankarskih koristi pod-pira najzagrizenejše Nemce in ustanav- lja slovensko-nemško miš-maš obrtno or- ganizacijo proti obstoječi narodni obrtni organizaciji, da bo ž njo še lažje ubijala — narodno obrtnike. Pika!

m Javno vprašanje. Vиноtoči pod ve- jo se po zakonu smejo dovoljevati last- nikom vinogradov tam, kjer imajo stal- no bivališče. Na podlagi tega zakona se mnogim našim domačinom s strani obrtne oblasti tako dovoljenje ni dalo, dati so dokazali, da razun par zimskih mesecev stalno stanujejo pri vinogradu. Kako je pa mogoče, da je dobil tako dovoljenje admontski samostan v Ra- cerdvoru pri Kamnici? Lastniki so ino- zemci in tudi ne stanujejo stalno tam. Javnost zahteva pojasnila.

m Čudna stvar! K tej notici nam pošilja okr. glavar dr. Lajnšic pojasnilo, da je dal Inkretu posojilo za nakup ba- rake iz denarja, ki ga ima — kakor vsk- vodja urada — na razpolago za vzdrž- vanje urada in nakup uradniških potreb- ščin. Na tak način se dajejo iz tega fon- da vedno posojila za kratko dobo uslu- žbencem v svrhu nakupa premoaga, drv ali življenjskih potrebščin in prevzame se veda vedno vodja odgovornost za izpo- sojeni denar.

m Podpora za mariborsko gledališče. V Beograd je odstopoval v četrtek v- pravnik našega narodnega gledališča g. dr. Brenčič, da izposluje za bodočo sezo- no državno podporo gledališču.

m Klub kolesarjev in motociklistov »Perun« v Mariboru ima redno sejo v petek, dne 15. t. m. ob 20. uri v gostile pri »Črnem Jurju«.

m Predavanje v Ljudski univerzi. — Opozarjamo cenj. čitatelje na nadalje- vanje predavanja g. Džamonja o Ljud- skih Srbih, ki se vrši v petek, dne 15. tm. ob 20. uri zvečer v prostorih Ljudske univerze. Pričakujemo, da bo obisk v petek še povolnejši, kot je bil na zad- njem, nad vse zanimivem predavanju.

m Sobota 16. tm. v Grajski kleti kod- cert polnoštevilne železničarske godbe »Drava«. Začetek ob pol 20. uri.

m Obrtni sestanek v Sredlšču ob Dravi. se vrši v nedeljo, dne 17. junija 1923, ob 16. uri popoldne. K udeležbi se vabijo tudi obrtniki iz Maribora. Raz- pravljalo se bo o visokih davkih, kateri so čemerjeni obrtnikom, o neznanosti razmerah naše bolniške blaginje, o šar- stvu in o drugih obrtnih vprašanjih. Obrtništvo naj se zaveda svoje dolžnosti medsebojnega podpiranja, ter spoznanja- ta se gotovo vdeležijo tega važnega se- stanka. Odhod iz Maribora z glavne- ga kolodvora z vlakom ob 3,20 uri zjutraj. Gospe soproge dobrodošle. Torej na svi- denje na kolodvoru, od tukaj pa v Sre- dišče.

m Neznani razbijači so se v minuli noči spravili nad železno ograjo v Tat- tenbachovi ulici ter odlomili več železnih delov. Morda se zopet vadi »železni kralj« a-la List za javni nastop. Policija pravi, da mu bo take vaje primerno za- solila.

m Kavarna v mestnem parku. Pri le- pem vremenu dnevno koncert od pol 17. do pol 19. in od 19. do 24. ure. Sladolei in domače pecivo.

Narodno gledališče.

Repertoire:

Petek, 15. junija. Prava ljubezen, Ab.
A. Premijera.
Sobota, 16. junija. Prava ljubezen, Ab. C (kuponi).
Nedelja, 17. junija. George Dandin, izv. (Kuponi). Premijera.
Ponedeljek, 18. junija. Prava ljubezen, B.
Torek, 19. junija. George Dandin, Ab. C (kuponi). Zaključna predstava.

Prava ljubezen. Opozorjamo cenj. občinstvo na današnji premijero »Prava ljubezen«, komedija v treh dejanjih, Spisal Roberto Bracco. Roberto Bracco je danes eden najodličnejših italijanskih dramatikov. Predstava se bo igrala samo trikrat. Predstava konča ob 22. uri.

»George Dandin«. Kot zadnje dramsko delo se vzporedi v tej sezoni zabavna Molièrova komedija »George Dandin« ali prevarjeni soprog. Molièra poznamo že iz »Skopuha« in letošnjega »Namišljenega bolnika«, ki je vzbujal pri občinstvu mnogo smeha. »George Dandin« je ena izmed Molièrovih komedij, ki se poleg »Namišljenega bolnika« in »Zlahtnega plemiča« ponajveč igra. Tu si je vzel odlični komediograf na muho bogatega kmeta (George Dandin), ki sili v »plemenitaško družino«, se poroči s plemkinjo, in nato, da bi ostal pri svojem stanu in se poročil z navadnim kmetijskim dekletom. Zena ga vara na vse načine, a ji nikjer in nikoli ne more do živga. Poleg izrazitih Molièrovih tipov je v drami polno komičnih situacij. — Premijera se vrši za izv. ab. in kupone. Konec predstave je že pred deseto uro. Opozorjamo na jutrajšnji podlistek o tej komediji.

Abonement. Ker je C abonement prikrajšan za predstavo »Hlapceve« se vzporedi mesto njih za ta abonement Molièrova komedija »George Dandin«. Gg. abonement. S »Pravo ljubeznijo« se zaključuje abonement sezone 1922-23. S to predstavo bodo imeli gg. abonementje 20 dramskih predstav (glazbenih je bilo 10) torej skupno 30 predstav. Ker pa C abonement, ki se je otvoril šele pozneje, ni videl predstave »Hlapceve« se vzporedi za C abonement še Molièrova komedija »George Dandin«. Pri tej priliki da gledališka uprava možnost, da si tudi abonementje A in B ogledajo zadnje predstavo po znižanih cenah. Vsak izmed gg. abonementov dobi, ako se izkaže s to zadevno legitimacijo, vstopnico s 40% popustom na kateremkoli prostoru hode. Upamo, da se bodo gg. abonementje poslužili te ugodnosti, da si ogledajo zaključno predstavo sezone.

Kultura in umetnost

Glasbena Matica v Ljutomeru. Petju in sploh kulturnemu delu naklonjeni gospodje v Ljutomeru so omogočili tržanom in okolici, da še ta mesec slišijo »Glasbena Matica« iz Maribora. Dne 24. junija nastopi namreč cel njen zbor, ki šteje danes okroglo 90 članov, v telovadnici v Ljutomeru. Mislija je nastopiti tudi v Gor. Radgoni, a tam ni prostora in baje tudi ne občinstva. Zato samo v Ljutomeru njen nastop. Ni majhna reč, če grejo taki zbori na potovanje, zlasti danes, ko delajo le za vozino, in se v slučaju slabega obiska vse lahko ponesreči. Navzlic temu riziku pa bo šla »Matica« pet v Ljutomer. Prebricana je namreč, da bo pri našem ljudstvu, ki si prepeva v trdih in veselih časih, našla dovolj radovednega in hvaležnega občinstva, ki jo bo rado poslušalo. Peto se bo po večini, kar se je že delo na koncertu v Mariboru. Če bi pa opustili kako pesem, pa po navadi drugo dalo na nje mesto. Pojejo se moški, mešani in ženski zbori, težke umetne in lahke narodne pesmi. Neka posebnost je »Atila in ribič« in »Pod pendžero« t. j. »pod oknom«. Poslušalcem se stori gotovo usluga, če se jim razloži, da je v tej pesmi melodija, kakor jo pojejo turški hodže raz minaretov (stolpov), ko kličejo vernike k molitvi. Je pa v resnici ljubavna pesmica, ki se v besedah »Dušo za tebe, a« v najtišjem pianissimo izgubi v zraku. Tudi »Moravska narodna«, moški zbor, je vredna, da jo tu omenim. Ona oblikuje izgubljeno mladost, in ko z najtišjim glasom, ki tako rekoč izginja v daljavi, »a« »a« »a« kaže, kakor se po nehalci sili glasu sliši, da je ni več, da je izgubljena. V

»Moravski narodni«, ki jo proizvajala mešan zbor in ki opeva hrepenenje in smrt (vojakeve neveste v Donavi, je brez dvoma najkrajše ono mesto, ko brezupna deva stopa v vodo, da bi jo prebrela. Počasen koral pa že opeva vso nesrečo. Pomenljiva je basova arija, ki nekako divje in brez prave zveze skače enkrat v globoke in spet v visoke glase. Skladatelj Adamič se je v teh čudovitih akordih očitno posrečila ideja, pokazati zavzetemu poslušalcu, kako voda premetava mrtvo truplo zdaj na dno in spet gori na površje, neredno, nasilno, nesmoteno, dokler se ne vstavi tam kje ob obrežju, melodija je zdaj mirna, umirjeno je tudi srce in mrtve oči gledajo proti nebu. Ta skladba je že sama na sebi dovolj, da je vrše poslušatelj človek.

Vidovdanska ustava je izšla v novem natisu pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica 54. S poštnino vred velja 12-50 D.

Porotno sodišče.

Kmetska drama.

Danes je končala pred porotnim sodiščem kmetska drama, ki je že v zadnjem porotnem zasedanju bila v razpravi, a je bila v svrhu zaslišanja novih prič preložena.

Leta 1921. se je poročil kmetski sin Ivan Hauli v Selovcu z ženo takrat zloglasno Ivano Hočnikovo. Zakon ni bil srečen. Ker oče sinu, ki je bil z ženo vred vdan pijači, ni hotel izročiti posestva, je bil dan za dnem prepri v hiši in sivolasi oče je moral pred napadi obeh večkrat pobegniti k sosedom. Dne 31. januarja 1922 pa so našli starega Haulija obešenega na skednju. Sprva se je splošno mislilo, da si je radi družinskih razmer sam končal življenje. Šele čez pol leta, ko sta sin in njegova žena podedovano posestvo že prodala in se preselila drugam, je žena umorjenega izpovedala, da sta ga današnja obtoženca zadavila. Dan pred tem dogodkom je snaha pripovedovala, kako se mora človeka zadaviti, da ni nobenega sledu. Zvečer so vsi skupaj večerjali, nato pa šli spat. Mati je ježala v kuhinji, ki jo je snaha na večer zaklenila, oče pa v sosedni sobi. Krog 23. ure je staro slišala nek ropot, nakar sta se dva odstranila iz hiše in se vrnila še le čez kak pol ure. Ona ni mogla ven, ker je bila kuhinja zaklenjena, sumila pa je takoj, kaj se je zgodilo. Orožnikom, ki so drugoga dne poizvedovali, ni upala ničesar povedati, boječ se, da bi se tudi njej ne zgodilo enako. Kakor njenemu možu. Obtoženca trdovratno tajita vsako krivdo, vendar na izpovedujejo priče, da sta si v prepiru večkrat očitala, da bosta drug drugega spravila v zapor, iz česar bi se dalo sklepati, da sta skupno izvršila umor.

Sodna zdravnik sta konstatirala, da je Hauli sicer duševno manj vreden, vendar pa odgovoren za svoje dejanje. Kljub temu pa so porotniki vprašanje na umor zanikali ter sta bila oba oproščena.

Fantovski pretep.

Danes se je moral zagovarjati pred porotnim sodiščem 23-letni železničar Franc Veziak iz Sv. Miklavža pri Mariboru radi težke telesne poškodbe. Dne 26. novembra 1922 je poplaval z drugimi fanti v gostilni Ivana Pona pri Sv. Miklavžu. Krog 10. ure so fantje že precej vinjeni zapustili gostilno ter se podali domov. Na cesti se je obtoženi Veziak sprl z nekim Francom Zalokarjem. Po kratkem prekanju je sunil Veziak Zalokarja z nožem v desno oko ter ga tako zelo poškodoval, da so mu ga morali po večmesečnem brezuspešnem zdravljenju v bolnici odstraniti. Veziak trdi, da ga je Zalokar suval in udaril po glavi. V jezi je nato sunil z nožem proti njemu ter ga po nesreči zadel ravno v oko.

Obsojen je bil radi težke telesne poškodbe na 6 tednov zapor.

Svojo ženo ubil.

Boli nesreča kakor hudobnost je spravila na zatožno klop današnjega obtoženca, Franca Družovca, posestnika v Sn. Senarski. Dolgo vrsto let je živel v srečnem zakonu s svojo ženo Barbaro. Bila sta pridna gospodarja ter sta uživala splošno spoštovanje. Zadnji dve leti pa se je žena začela udajati pijači in to je izpodjedlo temelje srečnega in zadovoljnega življenja. Ni se pač čuditi, če se je moževa ljubezen sčasoma res ohladila.

Dne 14. februarja sta delala zakonca Družovci na Sirkovem mlinu v Radehovi olje. Po stari navadi so si sosedje pri tem delu drug drugemu pomagali ter tudi skupno uživali jed in pijačo, ki so jo prinesli seboj. Na večer so se vsi skupaj zabavali v Sirkovi hiši. Družovec si je pri tem dovolil par nedolžnih šal z

neko žensko, za kar ga je začela žena ozmerjati ter odšla iz hiše. Družovec je to tako razkačilo, da je šel za njo ter jo zunaj pretepal in obdeloval z nogami, na katerih je imel obute težke, okovane škornje. Žena je drugoga dne na poškodbah umrla. Obtoženec priznava odkrito dejanja, zatrjuje pa, da ni imel hudega namena in da ga je zadela samo velika nesreča.

Porotniki so ga spoznali krivim. — Upoštevajoč olajševalne okolnosti je senat izrekel izredno milo sodbo, glasečo na 10 mesecev strogega zapor.

Turistika in sport.

»Planinski album«. Slov. Planinsko Društvo v Ljubljani je izdalo v proslavo svoje 30letnice (1893—1923) »Planinski album«, ki vsebuje 100 krasnih planinskih slik. — Lepi posnetki nam zaporedno predočujejo najvažnejše gorske vrhove, pokrajine in koč SPD v Julijskih Alpah, Karavankah, Kamniških planinah in v Pohorju. Album je priložen 32 strani obsegaajoč opis slik, prirejen tako, da se ob opazovanju slik izpoznavajo tudi zadevne kraje in tako uživa vsa krasota naših planin. Lična, v platno vezana knjiga bo v kras vsaki sobi in naj se ne pogrša v nobeni knjižnici! Nabavi naj si jo vsak planinec; kdor še ni turist, naj si oskrbi »Planinski album«, da bo vsaj po slikah izpoznal lepoto naših gora. — Album je izdelala Zvezna tiskarna in knjigarna v Ljubljani. Cena 120 Din., po pošti 10 Din. več. — Naroča se pri Osrednjem odberu S. P. D. v Ljubljani, Kralja Petra trg št. 2.

Gospodarstvo.

g Produktne borze 14. junija Novi Sad: pšenica bačka 440; ječmen bački 285, oves bački 290, turščica bačka 256,75 — 258,75; moka bačka »0« 650, »2« 600, »5« 550, »6« 475—478,50. — Zagreb: postavno vojvodinska postaja: pšenica 400—420 turščica rumena 260—270, rž 355—365, ječmen za pivo 295—305, za krmo 235—240 oves 293—300, moka »0« 650—675, »2« 625 — 650, »4« 600—625.

g Tedenski živinski sejem v Zagrebu, dne 13. jun. Notirali so: voli Ia 13,25—15 D, IIa 13—13,75, bosanska živina 3,75—12, krave domače Ia 13—13,75, teleta Ia 15,50—16,50, IIa 15—16, svinje 22,50—25, IIa 20—21, IIIa 20—20,50 din. za kg žive teže. Konji so bili po 4—20 tisoč din.

g Obveznice unificiranih predvojnih posojil bivše Avstro-Ogrske se vzamejo iz obteka. Finančna delegacija objavlja uradno: Po razpisu generalne direktorije državnih dolgov v Beogradu D. br. 9976 z dne 25. maja 1925 se vzamejo iz obteka tudi vse obveznice unificiranih predvojnih posojil. Med te spada jo pred vsem 3% obligacije dvorne kometore za oddajo orkvenega srebra leta 1869 (3% Hofkammerobligationen für die Kirchensilberlieferung im Jahre 1869). Lastniki takih obligacij, ki obligacij ali še niso oddali ali pa so jim bile vrnjene, naj jih nemudoma pošljejo neposredno generalni direktoriji državnih dolgov v Beogradu.

g Dobava mesa. Pri komandi mesta v Mariboru se bo vršila dne 25. junija t. l. ob 11. uri dopoludne ofertalna licitacija glede dobave mesa za garnizijo Maribor za čas od 1. julija do 30. sept. 1923. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Cene papirja zopet naraščajo. V zadnjem času so zlasti v Nemčiji cene papirja strahovito narasle. Časopisni papir, ki je stal pred enim mesecem še 161.500 mark za 100 kg, stane danes že 255.000 mark. K temu pride še 100% povišanje tovarnine, tako, da so tudi izdajatelj prisiljeni, povišati naročeno li-stov.

Podzveza šahovskih društev v Sloveniji. Ze večkrat se je razmotrivalo vprašanje glede ustanovitve podzveze šah. društev v Sloveniji, ki bi pomenila v organizatoričnem smislu podrejeno instanco Jugoslov. šah. saveza v Zagrebu. Take podzveze so pri vseh večjih organizacijah običajne. V Sloveniji obstojajo šah. klubi v sledečih krajih: Celje, Dravograd, Guštanj, Jesenice,

Ljubljana, Litija, Maribor, Prevalje, Sp. Šiška, Skofja Loka in Vič. Namen podzveze naj bi bil v tem, da bi se prirele skupne šah. prireditve, n. pr. tekme v okviru Slovenije in z drugimi podzvezami oz. moštvi. Iz članov vseh teh klubov naj bi se postavila kombinirano reprezentančno moštvo namam moštvom drugih jugoslovanskih provinc. Podzveza naj bi se organizirala še pred 1. avgustom, ko ima Savez v Novem Sadu kongres, kjer bi se predložila pravila podzveze. V ta name naj se skliče tekoni junija v Celje seštevki delegatov vseh omenjenih klubov. Vsak klub naj pošlje po 1 delegata. V svrhu potrebnih priprav naj vsi klubi pošljejo svojo priporočilo za sodelovanje in prilože ev. predloge. Obrniti se je na prof. L. Vagaja (Celje, gimnazija), ki bi sklical sestanek. Podzveza je za redke šah. gibanja nujno potrebna, zato pozivamo vse klube, naj se čimprej odzovejo.

Zanimivosti.

Soprog, ki molči tri leta. — Otok blaženih. — Dekle, ki je bilo devet let moški.

Pred londonskim sodiščem se je vršila nedavno razprava v zadevi tožbe za ločitev zakona, katero je naperila proti svojemu možu gospa, katere mož že od marca l. 1920, torej že nad 3 leta, ni spregovoril z njo niti ene besedice. Ko je zadnjič čula njegov glas, je izpregovorila: »imam te dosti!« Od takrat je prekinil z njo vsako občevanje in se umaknil v svojo posebno sobo. Nekoč ga je nagovorila, pa ji ni odgovoril. Redno pa je hodil domov jest, celo k južini, ki jo Anglež navadno vzame v gostilni. Ker se je ženi posrečilo povrh še dokazati, da ima njen mož tudi neko hubiško razmerje, je sodnik proglasil ločitev zakona iz moževе krivde.

Na jugu Jave, v južnem delu Indijskega Oceana, je 23 malih otokov, ki obsegajo vsi skupaj 22 kvadratnih kilometrov in štejejo krog 500 prebivalcev. Otoki so pokriti s kokosovimi palmami, ki rodijo znane kokosove orehe, kateri — in tudi olje iz njih — se izvažajo. Do l. 11825 ni bilo na otokih žive duše. Tega leta je prišla tja rodbina Rosso in se naselila na glavnem otoku. Rodbina je ostala tam seveda tudi, ko so se pričeli doseljevati drugi. Eden izmed vnukov Rossa nosi danes naslov »kralja kokosov«. On vlada nad tem otočjem, katerega prebivalstvo živi v tej deveti deželi mirno in zadovoljno. Tam ne poznajo ječ in ne alkohola. Vlada kokosov je moder človek. Za časa svetovne vojne se ni čulo o njem nič, tudi nič o mobilizaciji njegove mornarice, ki obstoja iz ene male ladje. Pa tudi prebivalci kokosov so borbeni. Vodijo namreč borbo proti — podganam, ki so največje zlo v kraljevini kokosov. Prišle so na otoke z neko angleško ladjo. Kokosovci so si pripeljali in organizirali cele čete mačk za borbo proti podganam. Bil je tudi uspeh. Toda v sreči je tudi nesreča. Mačkam je namreč zelo ugajalo življenje v kraljestvu Rossovem, pričele so se strašno množiti in moriti tudi koriste ptice, ki uničujejo žuželke, katere so škodljive kokosovim palmam. Čez dve leti slavi vladarska rodbina Ross stoletnico obstoja. Ob tej priliki bo Ross postavil spomenik Stuartom. Tako idilično se živi v kraljestvu N. Velikanstva kralja Rossa III.

V Grenoblu na Francoakem je te dni prišel na policijo nek »mladenič« in zahteval, da ga vpišejo v seznam tujcev. Policija pa je pri tej priliki razkrila, da je ta mladenič — gospodična Suzana Perriot. Zakaž je bila moški? L. 1914 je oblekla moško obleko in se javila kot prostovoljec v francosko vojsko. To ji ni uspelo. Vendar pa se po tem neuspehu ni hotela vrniti k rodbini, ampak je pripovedovala, da je iz Italije in da se zove Marcel Rosso. Kot taka je šla v službo k nekemu posestniku kot moški. Nihče ni opazil, da je ženska, in dajali so ji najtežja dela. Junaško je vse vršila. Ko so jo sedaj na policiji odkrili, je pripovedovala svoje življenje. Oče jo je zapustil brez denarja in sredstev. Policija je sporočila roditeljem, da je najdena njihova hčerka. Roditelji so izjavili, da jo zopet sprejmejo, a ne prej, predno ji ne zrastejo lasje. Sedaj Suzana potrebuje čaka, da ji lasje zrastejo in da se povrne k roditeljem. Zanimivejša pa je še, da ji je med tem njena teta zapustila svoje veliko premoženje. In tako bo zopet lahko postala zastopnica nežnega spola.

Mihel Zevaco:

KRALJEV TEKMEC.

(Nadaljevanje in konec romana: Markiza Pompadour.)

Poslovenila: Rosandra.

(Dalje.)

(5)

Ali kako? — Ali naj njega, ki jo ljubi, pošlje, da reši srečnejšega tekmeča? — Ivana je morala imeti pač posebno pojmovanje o velikodušnosti viteza, ali pa je bila njena ljubezen do kralja res tako velika, da ni pazila na pripomočke, ki jih je v dober namen rabila.

Mahoma pa je zopet pomislila, da bi utegnil kralji biti nevoljen na d' Assasa. A njena budna pamet in zvita pre-mišljenost sta ji hipoma pokazali, kake prednosti ji zagotovi situacija, kako bi se dalo izkoristiti dane slučaje. — D' Assas je bil reven častnik, ki ni imel drugih pripomočkov, kot svoj bogum. Moral bi se torej vedno bojevati proti kraljevi nevolji, ker se mu je zoperstavljala na znani poti v Versailles.

Z enim samim poskusom bi si zagotovila dvoje: Kralj bi bil rešen in naklonjenost njegova bi bila vitezu d' Assasu zagotovljena.

D' Assas je torej moral do kralja. — On sam naj ga reši.

V tem slučaju bi imel pravico do kraljeve hvaležnosti za vedno.

To je bil sen, kateri je v svojo kruto mišnost zavedel lepo Ivano.

Večerja je bila že zdavno pri kraju, ponoč je minula, — bilo je okoli ene ure.

Gospa d' Etioles in njen drug, vitez d' Assas sta se zavedla izvanrednosti in kritičnosti položaja ter utihnili.

Ivano je prevzela misel njenega načrta, pa se je v tem skoro veselo nasmihala.

»Gospa,« — jo je tedaj mahoma ogo-

voril vitez ter vstal. — »Bojim se, da ste že pretrudna. — Dovolite tedaj, da se podam v svojo sobo, želeč vam lahko noč.«

»Ali se vam res tako mudi, da me hočete zapustiti?« — je vprašala Ivana. — Vitez se je trpko nasmehnil, slišal je v ti frazi le prijazne besede velike gospe, — v najboljšem slučaju le še morda pomešane z malo sočutja.

»Družbo vam delam, dokler želite, ali vidim, da ste popolnoma zamišljena, kot da ste v skrbeh.«

Pogledala ga je prosto s svojimi velikimi očmi; pogled je mladeniča kar pretresel do dna srca.

»Da, res, — v skrbeh sem; — morala bi vam nekaj zaupati, in sedaj pre-mišlujem, kako bi si morla zagotoviti vašo pomoč, kajti prositi vas bi morala, da se malo žrtvujete.«

»Da se žrtvujem!« — je s toplim glasom vzkliknil vitez. — »In tudi če zahtevate moje življenje!«

»Vitez,« — je pričela resno in pre-mišljeno, — »morda vas prosim za več, kot za življenje. — Ko bi ne poznala vašega plemenitega srca, si ne bi upala obrniti se do vas.«

»Obrniti se do mene, — prositi me?« — je ponovil d' Assas ginjen. — »Ali gospa, — vi jočete?«

In res so jo solze zalile, ko je mislila na nevarnost, ki preti njenemu dragemu.

D' Assas pa se ji je približal ter milo pokleknil pred njo.

»Gospa,« — je povzel resno, — »glejte tu moža, ki kleči pred vami. — Vdan vam je z dušo in telom. — ni treba, da ga prosite, — vaše povelje samo mu zadostuje. — In to povelje bode izvršeno, pa naj si bode že tako ali tako.«

»Vstanite,« — je odvrnila Ivana, katero so njegove besede vznemirile do dna duše. — »Vi ste plemenit človek in jaz le obžalujem, da vas nisem srečala prej. — A sedaj vstanite, vitez, — ne rečem vam ničesar, kar sem mislila.«

»Ah,« — je vzdihnil tedaj vitez d' Assas, — »ali je bilo to tako grozno za mene, da si ne upate glasno povedati?«

»Hotela sem vas prositi, da bi rešili kralja,« — je Ivana skoro brez sapa izbruhnila iz sebe.

Te besede so ji takorekoč ušle iz ust, kljub temu, da se je bila odločila, da ničesar ne pove, ničesar ne zahteva.

D' Assas je počasi vstal. — Grozna bol mu je stisnila srce.

Za njega pač ni bilo več nikakega upanja.

Ivana pa si ni mogla odpustiti, da je omenila svojo željo, ko je videla, kak vrtis so naredile njene besede na viteza.

»Oprostite mi,« — je tiho šepetala, — »hudo sem vas zadel in ni je opravičbe za mene. — Vedela sem, da vas bo bolelo in vendar sem izrekla te besede. — Ne vem, kaj bi dala, da bi se mogel zbrisati ta spomin na moje besede iz vaš in iz moje duše.«

»Pokažite mi pot, kako naj rešim onega, katerega vi ljubite,« — je s čudno in nepričakovano mirnostjo povzel vitez.

Ivano je presenetilo.

Taka vdaniost, taka požrtvovalnost, in taka nadčloveška čistost v njegovi ljubezni, to je vzbujalo v nji občudovanje in spoštovanje, ali žalibog je to dvoje.

Ljubezen ženske je kruta, ker je iz-

ključena.

Ivana je ljubila kralja, — ljubila je edinole njega samega.

Kako naj bi se jo tedaj obsojalo? — Čeprav je bil vitez pomilovanja vreden in je njegova brezmejna vdanost vzbujala občudovanje, ni bila Ivana nič manj plemenita, velikodušna, ki je obupno in svojeglavno stremila le za tem, da reši ljubljenežega moža.

Z očarujočo gesto ljubke dražesti se je hipno sklonila, prišla d' Assasa za roko ter mu jo poljubila.

Za viteza je bil to trenutek neskončne, a tudi grozne miline.

Sprejel je ta dar, kakor so sprejemali svoječasno gladijatorji poljub rimskih cesarice, predno so se začeli bojevati.

In res se je njegovemu duhu pojavila se vzbudila misel na smrt, ne da bi imel pogum pregnati jo.

Da, da, — rešiti kralja, — onega srečnega, katerega je Ivana ljubila, — rešiti ga, da ona ne trpi, da se ne žalosti, — vzeti nase vso žalost, vso trpko srčno bol, — vse nevarnosti, — žrtvovati vse, le da bo ona srečna, — da se ona veseli v žarni ljubezni. — Morda bi potem, ako mora v izvrševanju te naloge umreti, — vendar živela v nje ljubečem spominu.

Da, — in ko bo kralj rešen, — tedaj na izgine, — umre.

(Dalje prih.)

Dve hiši z restavracijo

ob kolodvoru, z najlepšo budočnostjo v kraju premogokopa, se radi bolezn s koncesijo in gostilniškim inventarjem proda. Cena: 3.000.000 K. Naslov se izve pri ALOMA COMPANY, anončna družba, Ljubljana, Kongresni trg 3. 1191 2-1

Pristopajte k Jugoslovenski Matici.

BERSON

gumijevi podpetniki in gumijevi podplati so CENEJŠI!

Pozor!**Slanina!**

V vednost trgovcem, nabavilnim zadrugam, delavskim konzumom, gozdnim industrijam, upravam rudnikov, hotelirjem in drugim! Nudim stalno s svojega skladišča iz prve roke po najnižjih dnevni cenah prvovrstno

la belo, debelo slanino la sladko rožnato papriko
vojeno slanino polsladko papriko
papricirano slanino papriko za guljaš. 1186

Blago pošiljam v zabojih po železnici proti predplačilu ali povzetju. Točna postrežba. Glede cen vprašati pri

Gj. P. Prodanović, paprika eksport in import
Novi Sad (Vojvodina). Brzjava: Prodanović Novi Sad.

Kompletan KINO inventar

s kompl. Gaumont aparatom, 4 PHS benzinagregatom z dinamom brez magneta in izparilnika (Vergaser), pianino, 2 el. peči, nad 200 bukovih zaklopnih stolov i.t.d. i.t.d.

SE PRODA na javni dražbi

dne 19. junija ob 11. uri dopoldne v skladišču Javnega skladišča in prevozne družbe d. d. v Celju, Savinjsko nabrežje (carinarna). Izklicna cena 45.000 Din. 1205

Mala oznanila

Trgovski sotrudnik, kot poslovođa za podružnico z mešanim blagom, se sprejme 15. julija t. l. Ponudbe na Jos. Langeršek, Marenberg. 1195

Nahrbtnike za planince iz jadravine, v raznih barvah in velikostih, priporoča Iv Kravos, Aleksandrova cesta 13. 1196 10-1

Zidarji dobe delo. Zglasiti se je pri stavbeniku Karolu Rojs v Ormožu. 1202

Stara sedla, civilna in oficirska, kupuje Iv. Kravos, Aleksandrova cesta 13. 1203 5

Kopalna peč na plin, patent prvovrstna, se proda. Puškinova ulica 11, I. nadst. 1201

Dalmatinska vina, pristna, najboljša kakovost, se dobe po najnižjih cenah edinole pri Josipu Povodnik. Vojasniška ulica 4, pod dravskim mostom, Maribor. 1204 2-1

Delavnica v sredini mesta, pripravna za kakrška mehanika i. t. d., se z opravo takoj ceno proda. Poizve se Koroška cesta št. 1. 1200

Ali ste že preskrbljeni s knjigo »Babilonska uganka«? Dobi se skoraj v vseh knjigarnah. Za isto se iščejo tudi gospodje, ki bi jo predstavili proti primernemu honorarju na angleški, francoski, italijanski in ruski jezik. Naslov v upravi lista. 1197 7-1

Prodaj dvanadstropno hišo z dobro vpeljano trgovino z mešanim blagom v Mariboru, Koroška cesta 39. Kupec dobi takoj stanovanje, trgovino in skladišče v posest. 1189 2

Galanterija

drobnina, trikotaža

Samo na debelo!

Gaspari & Faninger

Maribor 1047

Aleksandrova cesta 48.

Ant. Rud. Legat-ovo zasebno učilišče za strojepisje in stenografijo Maribor

Prva in edina strokovna šola za strojepisje in stenografijo v Mariboru.

Začetek tečajev dne 2. julija.

Vpisovanje in pojasnila v trgovini s pisalnimi stroji Ant. Rud. Legat, Maribor, Slovenska ulica 7, telefon 100, od 8. do 12. in od 14. do 18. ure. 10-7

VABILO**IV. redni občni zbor**

ki ga bo imela

Mariborska tiskarna d. d. v Mariboru

v ponedeljek, dne 25. junija 1923 ob 11. uri predp. v lastnih prostorih v Mariboru, Jurčičeva ulica šte. 4, z nastopnim

DNEVNIM REDOM:

1. Poročilo ravnateljstva in eksekutive.
2. Odobritev letnega računa za 1922, razdelitev čistega dobička in absolutorij upravnemu svetu.
3. Volitev upravnih svetnikov in nadzorstva.
4. Sklep o modaliteti izdajanja delnic nove emisije od 1.000.000 do 1.250.000 dinarjev.
5. Sprememba pravil.
6. Sklepanje o eventualnih pravočasno predloženih predlogih.

§ 27. Glasovalno pravico na obnem zboru imajo oni delničarji, ki najkasneje 8 dni pred obnim zborom založijo delnice v ravnateljstvu tiskarne ali pri Slavenski banki d. d. podružnica Maribor.

Maribor, dne 9. junija 1923.

Upravni svet.